

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003405

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 12-08-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ №335 від 05.09.2025 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сарматова Ольга Сергіївна

2. Olha S. Sarmatova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0006-4967-8236

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 14-08-2025

Спеціальність за освітою: Філологія. Середня освіта.

Місце роботи здобувача: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10149

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.35

Тема дисертації:

1. Інтеграція діяльнісного підходу в процес професійної підготовки майбутніх вчителів суспільствознавчих предметів
2. Integration of the activity approach into the process of professional training of future teachers of social science subjects

Реферат:

1. У дисертації подано результати педагогічного дослідження з проблеми інтеграції діяльнісного підходу в процес професійної підготовки майбутніх вчителів суспільствознавчих предметів. Про актуальність та важливість проблеми інтеграції діяльнісного підходу в процес професійної підготовки майбутніх вчителів суспільствознавчих предметів свідчать проаналізовані наукові доробки закордонних та вітчизняних дослідників з філософських, культурологічних, психологічних та педагогічних наук. Питання діяльнісного підходу в освіті не є новим але сучасне оновлення підготовки майбутніх вчителів потребує перегляду ролі діяльнісного підходу та ефективності його інтеграції в процес професійної підготовки майбутніх вчителів суспільствознавчих предметів. У вступному розділі дисертації ретельно обґрунтовано актуальність і

доцільність проведеного дослідження. Особливу увагу приділено детальному аналізу діяльності як фундаментального чинника в процесі онтогенезу людини, а також висвітлено значущість та об'єктивну необхідність застосування діяльнісного підходу в сучасному освітньому процесі. На основі проведеного аналізу ідентифіковано низку провідних суперечностей, що зумовили дослідницький пошук. Далі послідовно сформульовано мету, визначено об'єкт, предмет та висунуто гіпотезу дослідження. Okремо представлено завдання, методику дослідження, а також розкрито наукову новизну і практичне значення одержаних результатів. Завершальні секції вступу містять інформацію про апробацію та впровадження здобутих результатів, а також про структуру та загальний обсяг дисертаційної роботи. Перший розділ «Теоретичний аналіз проблеми інтеграції діяльнісного підходу в процесі професійної підготовки майбутніх вчителів суспільствознавчих предметів» розкриває методологічні основи процесу професійної підготовки майбутніх вчителів суспільствознавчих предметів. Пропонується низка методологічних підходів: системного, компетентнісного, праксеологічного та культурологічного, де основу у процесі професійної підготовки майбутніх вчителів суспільствознавчих предметів, вбачаємо у діяльнісному підході, який є об'єднуючим фактором для усіх запропонованих методологічних підходів. Діяльнісний підхід є центральним елементом у методологічних підходах професійної підготовки майбутніх вчителів суспільствознавчих предметів, так як він є дотичним до кожного з них та його вплив прослідковується у кожному із цих підходів. Так як діяльність, сама по собі, є основою усіх здобутків, а високий рівень професійної підготовки є одним із значущих досягнень в діяльності людини. У цьому ж розділі досліджено сутність та структуру інтеграції діяльнісного підходу у процес професійної підготовки майбутніх вчителів суспільствознавчих дисциплін. Крім того, запропоновано авторське визначення діяльнісного підходу в освітньому процесі. Воно трактується як методологічний баланс, що гармонійно поєднує теоретичні та практичні знання. Такий підхід трансформує теорію в дію, забезпечуючи її відтворення через практичне застосування та сприяючи формуванню цінного професійного досвіду. Професійна підготовка розглядається як багатовимірне та системне явище, що через знання, уміння, навички, практичний досвід впроваджується у професійну діяльність через освітній процес. Навчальний процес дає змогу засвоєння практичних та теоретичних знань, а виховний – є основою адаптації та соціалізації у професійній діяльності. Основою професійної підготовки, як процесу, є активна діяльність людини, що стимулює до самовдосконалення, саморозвитку, самоактуалізації у професійному зростанні. Діяльнісний підхід у професійній підготовці майбутніх вчителів суспільствознавчих предметів є провідним у поєднанні професійних знань, умінь та навичок шляхом здобування професійного та життєвого досвіду через призму різноманітних видів діяльності та який є мотиваційним для подальшого розвитку особистості. У процесі професійної підготовки майбутніх вчителів суспільствознавчих предметів зосереджено увагу на інтеграції діяльнісного підходу через формування таких структурних компонентів як: мотиваційно-рефлексивного, соціокультурного, діялісно-практичного, креативного та оцінного, які є компонентами професійної підготовки. Формування запропонованих компонентів може відбуватися одночасно або окремо по кожному з них і вони є гнучкими до змін. Компоненти є рухомими, коли вони сформовані, то виходять «на зовні» з професійної підготовки, тобто, охоплюють знання, що допомагають удосконалити професійну підготовку але можуть не бути профільними знаннями, наприклад – удосконалення комп'ютерних знань, психологічних тощо, і повертаються у «поле» професійної підготовки майбутніх вчителів суспільствознавчих предметів із оновленим та збільшеним обсягом знань. Усі компоненти є рівноцінними та не мають ієрархії, але не сформованість одного компонента може негативно впливати на інтеграцію діялісного підходу в професійну підготовку майбутніх вчителів.

2. This dissertation presents the findings of a pedagogical study on the integration of an activity-based approach into the professional training of future social studies teachers. The analyzed scientific works of both foreign and domestic researchers in philosophical, cultural, psychological, and pedagogical sciences attest to the contemporary relevance and importance of integrating an activity-based approach into the professional training of future social studies teachers. While the activity-based approach in education is not novel, the current modernization of future teacher training necessitates a re-examination of its role and the efficacy of its integration into the professional preparation of future social studies teachers. The justification for the study's relevance and

expediency is elucidated in the dissertation's introduction. This section focuses on and thoroughly analyzes activity as a crucial element in human ontogenesis, highlights the importance and necessity of an activity-based approach in the educational process, identifies a series of contradictions, defines the study's aim, object, subject, and hypothesis, outlines the research objectives, research methods, scientific novelty, practical significance of the obtained results, approbation, implementation of findings, and the dissertation's structure and scope. The first chapter, «Theoretical Analysis of the Problem of Integrating an Activity-Based Approach into the Professional Training of Future Social Studies Teachers», delves into the methodological foundations of this professional training process. It proposes a range of methodological approaches, including systemic, competency-based, praxeological, and culturological, with the activity-based approach considered foundational in the professional training of future social studies teachers, serving as a unifying factor for all proposed methodological frameworks. The activity-based approach is central to the methodological approaches within the professional training of future social studies teachers because it is intrinsically linked to each of them, and its influence is evident across all these approaches. Indeed, activity itself underpins all achievements, and a high level of professional training represents a significant accomplishment in human endeavor. Furthermore, this chapter elucidates the essence and structure of integrating an activity-based approach into the professional training of future social studies teachers. It offers a definition of the activity-based approach in the educational process as a methodological balance between theoretical and practical knowledge, which transforms theory into action, reproduces it through practical application, and facilitates the acquisition of professional experience. Professional training is viewed as a multifaceted and systemic phenomenon that, through knowledge, skills, and practical experience, is implemented into professional activity via the educational process. The learning process enables the assimilation of practical and theoretical knowledge, while the educational process forms the basis for adaptation and socialization within professional activity. The core of professional training, as a process, is active human engagement that stimulates self-improvement, self-development, and self-actualization in professional growth. The activity-based approach in the professional training of future social studies teachers is pivotal in combining professional knowledge, abilities, and skills by acquiring professional and life experience through diverse activities, thereby motivating the individual's further development. In the professional training of future social studies teachers, emphasis is placed on integrating the activity-based approach through the formation of key structural components: motivational-reflexive, socio-cultural, activity-practical, creative, and evaluative, all of which are integral to professional training. The formation of these proposed components can occur simultaneously or independently, and they are adaptable to change. Once developed, these components become dynamic, extending «outward» from professional training to encompass knowledge that enhances professional readiness, even if not directly disciplinespecific (e.g., improved computer skills, psychological knowledge). They then return to the «field» of professional training for future social studies teachers with an updated and expanded knowledge base. All components are of equal value and lack a hierarchical structure; however, the underdevelopment of any single component can negatively affect the integration of the activity-based approach into future teachers' professional training. We interpret integration as the unification of disparate parts into a cohesive whole, or the assimilation of an individual component by a comprehensive system, where they subsequently function as a single organism.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Сарматова О. С. Актуальність реалізації діяльнісного підходу в процесі професійної підготовки майбутніх учителів суспільствознавчих предметів. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 61. том 3, 2023 С. 195- 199. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/61-3-31>
- 2.Sarmatova O.S. Theoretical and practical means of activity-based approach in teaching students. Перспективи та інновації науки. № 14(32).2023. С. 645- 655. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-14\(32\)-645-654](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-14(32)-645-654)
- 3.Sarmatova O.S. Active approach in the pedagogical training of future teachers of social science subjects. Актуальні питання у сучасній науці. № 1(19) 2024. С.489-496. [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-1\(19\)-489-496](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-1(19)-489-496)
- 4.Сарматова О.С. Сучасні педагогічні технології суспільствознавчої освіти в контексті практичної діяльності майбутніх вчителів. Вісник науки та освіти. Випуск № 12 (18). 2023. С. 700-707. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-12\(18\)-700-707](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-12(18)-700-707)
- 5. Сарматова О. С. Нова українська школа та діяльнісний підхід: перспективи розвитку суспільствознавчих предметів. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2024, №3 (137). С. 446 – 455. <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2024.03/446-455>
- 1. Сарматова О.С. Діяльнісний підхід як невід’ємна складова процесу професійної підготовки майбутніх вчителів суспільствознавчих предметів. 12 Збірник Всеукраїнської наукової конференції «Борисенківські читання» (24 листопада 2023 року).
- 2. Сарматова О. С. Реалізація діяльнісного підходу в процесі підготовки майбутнього вчителя суспільствознавчих дисциплін. Збірник Всеукраїнської наукової конференції «Борисенківські читання» (22 листопада 2024 р.)
- 3. Сарматова О. С. Інтеграція міжнародних освітніх новацій у систему вищої освіти України. Збірник V Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції міжнародних відносин» (20 грудня 2024 р.)

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бакка Тамара Володимирівна

2. Tamara V. BAKKA

Кваліфікація: к. пед. н., доцент, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9953-0479

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=pONCJUAAAAJ&hl=uk>;
<https://www.webofscience.com/wos/author/record/38874073>

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Галета Ярослав Володимирович

2. Yaroslav V. Galeta

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0484-529X

Додаткова інформація: https://scholar.google.com/citations?user=kbC_j8EAAAAJ&hl=uk

Повне найменування юридичної особи: Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Код за ЄДРПОУ: 02125415

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 1, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гречановська Олена Володимирівна

2. Olena V. Grechanovska

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8342-5017

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com/citations?user=2LJw1hkAAAAJ&hl=ru>

Повне найменування юридичної особи: Вінницький національний технічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02070693

Місцезнаходження: вул. Хмельницьке шосе, буд. 95, Вінниця, Вінницький р-н., 21021, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зеленська Людмила Дмитрівна

2. Lyudmila D. Zelenska

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3324-5173

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com/citations?user=mSplxEAAAAAJ&hl=ru>

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Олефіренко Тарас Олексійович

2. Taras O. Olefirenko

Кваліфікація: к.пед.н., доц., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3278-8125

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=Zj6abhMAAAAAJ&hl=uk>

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Васютіна Тетяна Миколаївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Васютіна Тетяна Миколаївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Кліваденко Наталія Іванівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна